1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ
І СЛУЖБИ СВОЄМУ
НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 212. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 6-го ЛИСТОПАДА 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 6, 1963 No. 212. VOL. LXX.

ПРОМИСЛОВЦІ ДОМАГАЮТЬСЯ ПРИСПІШИТИ ЗМЕНШЕННЯ ПОДАТКІВ

Вашингтон. — 4-го листопада в Сенатській Фінансовій Комісії зізнавали два визначні промисловці цієї країни і домагалися, щоб ще в цьому році Конґрес ухвалив закон про зменшення прибуткових податків в сумі $11 000 000-000, бо коли це не станеться, то можлива буде затримка в найближчому році. В Комісії свідчили голова Фордової Моторової Компанії Генрі Форд 2-ий та голова Пенсилвенійської Залізничої Компанії Стюарт П. Савндерс. Вони сказали, що „чим довше зволікається із зменшенням податків, тим більше зближаємося до найближчої господарської знижки". Ці два промисловці виступали в Конґресі як співголови Комітету Бизнесменів в справі зменшення податків в 1963-му році. Савндерс заявив голові Сенатської Фінансової Комісії сенаторові - демократові з Вірджінії Гаррі Ф. Бирдові, що „дотеперішня його політика не дала добрих наслідків, тому треба б її змінити у фінансовій ділянці". Дотеперішня політика Бирда домагалася, щоб були якнайбільші податки і як найменші федеральні витрати, бо тоді буде здорова економіка та фінансова політика. Але видатків не можна зменшити, казав Савндерс, економіка може дійти до знижки, тому треба зменшити прибуткові податки, бо це спричиниться до того, що будуть більші приходи державної скарбниці в найближчих роках і зменшиться федеральний дефіцит, а пізніше може прийти і до збалянсованого федерального бюджету. Форд заявив, що численні бизнесмени сподівалися , що зменшення податків обов'язуватиме вже в цьому році, і повели відповідну фінансову політику, а тепер розчарувалися й можуть почати зменшувати свої інвестиції, що буде початком економічної знижки. Але вигляди на те, щоб Конґрес вже в цьому році ухвалив закон про зменшення податків, не є надто веселі. Сенатор Бирд заявив, що переслухання в цій справі в ним очолюваній Комісії можуть тривати до 13-го грудня Замало лишається часу, щоб Комісія могла обговорити та голосувати в справі податків. Пізніше повний Сенат мусів би вирішити цю справу, а після того окрема спільна конференція мусіла б вирівняти ті розходження, які напевно будуть між текстами проєктів Палати Репрезентантів та Сенату. В перших днях січня збирається вже 88-ий Конґрес. Треба б дійсного поспіху, щоб податковий закон був ухвалений ще на другій сесії 87-го Конґресу. Уряд старається про це, але сенаторові Бирдові не спішиться, він завжди був, і є тепер, проти зменшування податків.

Посадник Ню Йорку Ваґнер має старатися про сенаторське становище в 1964 р.

Вашинґтон. — Приятелі посадника Роберта Ф. Ваґнера заявляють, що посадник не має поважних замірів старатися про перевибір на посадника в 1965-му році вже на четверту каденцію, бо він плянує в 1964-му році здобути сенаторське становище з стейту Ню Йорк, яке тепер займає республіканець Кеннет Кітінґ, і яке колись займав батько теперішнього посадника. Вашинґтонські приятелі Ваґнера заявляють, що і президент Кеннеді і головний прокуратор Роберт Ф. Кеннеді підтримують плян нюйоркського посадника дістатися до Сенату. Сам Ваґнер і давніше й тепер заявляє, що він не обговорював у Вашинґтоні з ніким виборчих плянів і що він гадає, що пост посадника Ню Йорку є важливіший від сенаторського становища у Вашинґтоні. В політичних колах гадають, що Ваґнер хотів би бути сенатором від виборців міста Ню Йорку, бо в північній частині стейту перевагу мають республіканці. Він вже старався про сенатське становище в 1956-му році, але тоді його переміг республіканець Джекоб К. Джевітс.

Кеннан нарікає, що Конґрес перешкоджав йому в амбасадорській праці в Юґославії

Вашинґтон. — Колишній американський амбасадор до Юґославії Джордж Ф. Кеннан, зізнаючи в Сенатській Підкомісії Крайової Безпеки, сказав, що він не погодився б був бути амбасадором до Юґославії, коли б був знав, що Конґрес ставитиме йому такі перешкоди в праці. Кеннан нарікає й на те, що йому не дозволили скористати з урядових архівів у Вашинґтоні тоді, коли він мав від'їхати до Юґославії, щоб обняти свій пост. Він працював в службі Державного Департаменту більше як 25 років, був директором відділу плянування в тому ж Департаменті та амбасадором до Москви, але в 1953 році перейшов на емеритуру, щоб в 1961-му році погодитися піти на амбасадора до Юґославії, де був до осени цього року. Він найбільше не є вдоволений із того, що Конґрес в 1962-му році відкинув пропозицію в справі відновлення торгівлі з Юґославією призидента Тіта.

Помер інж. Роман Філінський

Нюарк, Н. Дж. — В суботу, 2-го листопада ц. р. помер тут ненадійно на 48-му році життя інж. Роман Філінський, відомий спортовий діяч української громади в Нюарку, Н. Дж. Покійний був останньо фінансовим референтом Управи УСТ „Чорноморська Січ'," а раніше представником „Чорноморської Січі" в Управі Союзу Українсько-Американських Спортових Товариств, де займав перед двома роками пост ланкового футболу. Інж. Роман Філінський, який був уродженцем Тернополя, мав перед тижнем атаку серця, після якої, здавалося, вже приходив поволі до здоров'я. В суботу, коли саме його численні приятелі спортової громади ділилися вістками про покращання його здоров'я, прийшла до них друга, цим разом сумна вістка про смерть спортового діяча і приятеля нашої молоді. Похорони Покійного запляновані на наступну суботу у Філядельфії, де проживають його свояки. Покійний був членом 25 Відділу УНСоюзу.

В АМЕРИЦІ

● **Коло міста Аресібо** на острові Порто Ріко 1-го листопада відкрили найбільший в світі радіотелескоп, який, як сказав голова астрономічного відділу при Корнельському університеті д-р Томас Голд, допоможе „ліпше пізнати наш всесвіт". Цей новий радіотелескоп має в діяметрі 1000 стіп.

● **Члени 42-ох протестантських деномінацій** в цій країні пожертвували для підтримки своїх церков в 1962-му році суму дол. 2,799,670,577. З тієї суми дол. 2,292,731,491 пішли на підтримку місцевих конґреґацій, а дол. 507,000,000 на закордонні місії.

● **Американські астронавти** щодня в тижні збираються ввечері на конференцію в Гюстені, Тексас, щоб обговорити проєкти летів до космічних просторів „Джемінай" та „Аполло".

В БАЗИЛІЦІ СВ. ПЕТРА ВІДПРАВЛЕНО АРХИЄРЕЙСЬКУ СЛУЖБУ БОЖУ ЗА ПОЛЯГЛИХ В ЛИСТОПАДОВОМУ ЗРИВІ

Рим, 1-го листопада (В. Д.). — Сьогодні в девятій годині рано в Базиліці св. Петра архиєрейську Службу Божу відправив Преосвященний Іван Бучко в асисті єпископів Івана Прашка з Австралії та Володимира Маланчука з Парижу, з нагоди традиційних роковин Листопадового Зриву. Більшість українських єпископів на чолі з Митрополитом Сліпим, взяли участь в богослуженні й панахиді за поляглих героїв України, яку по Службі Божій відправив сам Митрополит - Ісповідник. Присутні були Митрополит Максим Германюк, Архиєпископ Гавриїл Букатко, та Єпископи Йосиф М. Шмондюк, Яким Сеґеді, Платон Корниляк, Йосиф Мартинець, Андрій Сапеляк, Авґустин Горняк; неприсутні були Митрополит Амброзій Сенишин, який виїхав на кілька днів до Філядельфії, та Єпископи Ярослав Габро, Ізидор Борецький, Ніль Саварин та Андрій Роборецький, які користаючи із 4-денної перерви нарад Вселенського Собору, виїхали з Риму на кілька днів. Під час богослуження українських єпископів, яке було відправлене при вівтарі „де ля катедра", з якого Папа проголошує свої буллі та другі офіційні енцикліки, співав хор Української Папської Семінарії під диригентурою о. Олександра Дзеровича, ЧСВВ.

Південні стейти в найближчих виборах не дадуть жадному кандидатові більшости

Атланта, Джорджія. — Переведені опитування у південних стейтах виявляють, що в найближчих виборах жаден із президентських кандидатів не дістане більшости із всіх 128-ох електорських голосів, які мають 11 південних стейтів, бо ті голоси будуть розбиті на три частини: демократичну, республіканську та місцеву. Опитування виявляють, що тепер у південних стейтах популярність президента Кеннеді стоїть дуже низько, і якби тепер відбувались вибори, то сенатор Ґолдвотер здобув би там більшість із тих 128 електорських голосів, але цей стан до найближчого року може значно змінитися, бо біле населення в тих стейтах, яке тепер в більшості є проти президента Кеннеді за внесений законопроєкт про охорону громадянських прав, забуде цю справу впродовж року і частинно буде голосувати за Кеннеді. Ще більші трудноці на Півдні мав би інший республіканський кандидат, як Ґолдвотер. Треба пригадати, що Ніксон в 1960-му році здобув тільки Вірджінію, Теннессі й Флориду.

Республіканські провідники у 85 відсотках підтримують сенатора Ґолдвотера

Ню Йорк. — Представники аґенції Ассошіейтед Пресс перевели опитування між стейтовими республіканськими провідниками у всіх стейтах і ствердили, що на 1 404 відповіді аж 1 194, або 85.1% були за те, що сенатор із Арізони, Беррі Ґолдвотер, є найпопулярніший кандидат на президента в 1964-му році. Кореспонденти запитували 2 961 республіканського стейтового й міського провідника, і дістали відповідь від 1 404, або від 47%. Запитувані в стейтах Ню Джерзі й на Гаваях не дали відповіді. 81.5% дали відповідь, що Ґолдвотер є найпопулярніший тепер між республіканцями. Але тільки 64.2% запитуваних певні в тому, що Голвотер буде найменований на кандидата на президента в найближчому році. Губернатор Рокефеллер дістав тільки 56 голосів — як найпопулярніший кандидат, а Ричард М. Ніксон тільки 44. Опитування виявляє, що тепер сенатор Ґолдвотер є найсильніший кандидат між республіканцями.

Рокефеллер в четвер повідомить про свою кандидатуру

Олбані, Н. Й. — Губернатор Нелсон А. Рокефеллер плянує вже в четвер 7-го листопада повідомити про те, чи буде найближчого року старатися про номінацію. Пороблено заходи, щоб це повідомлення дійшло до якнайбільшого числа виборців — за допомогою телевізії, радія та преси. Коли б в закордонній політиці сталися якісь важливі події до четверга, то губернадор Рокефеллер відклав би своє рішення до 12-го листопада. Повідомлення Рокефеллера не буде жадною несподіванкою, бо дотеперішня його акція свідчить про те, що він є поважним претендентом на республіканського кандидата в 1964-му році. Рокефеллер вже відбув кілька поїздок до інших стейтів, де промовляє немов майбутній кандидат на президента. Він гостро критикував президента Кеннеді за його внутрішню й закордонну політику. Нюйоркський губернатор критикував також свого республіканського противника, сенатора з Арізони, Беррі Ґолдвотера за те, що живе у 18-му віці і не знає вимог теперішнього часу. Рокефеллер мусить вже тепер повідомити про свою кандидатуру, бо сен. Ґолдвотер зачинає здобувати популярність серед виборців, виступаючи як кандидат на президента, хоч ще офіційно не оголосив своєї кандидатури.

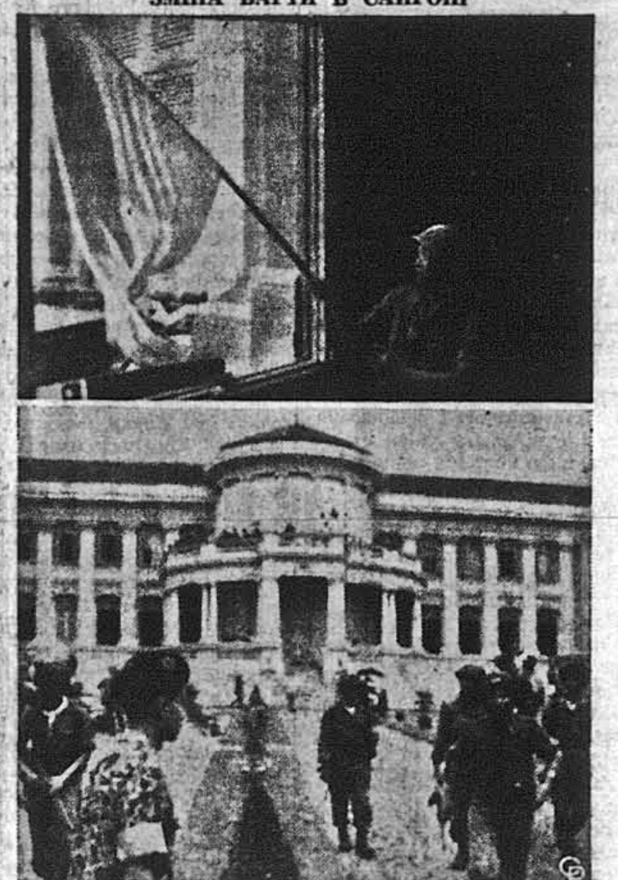
Володимир Гірняк назначений обласним організатором УНСоюзу

Ню Йорк. — З Головної Канцелярії УНСоюзу повідомляють, що Екзекутива УНСоюзу назначила союзового організатора, колишнього головного контролера, Володимира Гірняка, обласним організатором УНСоюзу на середні стейти ЗДА, на терені яких находяться три великі осередки УНСоюзу з осідком в Дітройті, Шикаґо і Клівленді. До обов'язків обласного організатора будуть належати старання про розбудову УНСоюзу на терені його области, що вимагатиме постійного відвідування існуючих Відділів УНСоюзу, закладення нових, активізація і допомога відділовим секретарям та місцевим організаторам, підшукування нових організаторів та виконування інших доручень. Довголітній досвід В. Гірняка у союзовій праці запевнює успіх в його новій відповідальній роботі.

В. Гірняк

ЗМІНА ВАРТИ В САЙҐОНІ

Угорі: південнов'єтнамський повстанець вивішує через вікно президентського палацу в Сайґоні білий прапор на знак, що усякий спротив прихильних для Дієма військових частин закінчений. Унизу: вояки із повстанських з'єднань охороняють резиденцію президента Південного В'єтнаму.

У Південному В'єтнамі сформовано новий уряд; Дієма і Ню уже похоронено

Сайґон. — Місцеве радіо підтвердило повідомлення, що новим прем'єром Південного В'єтнаму став — за згодою військових керівників перевороту — колишній віце-президент Нґусн Нґок То. Водночас із цим подано до відома, що тіла колишнього президента Нґо Дінга Дієма і його брата Нґо Дінга Ню, які мали закінчити із собою самогубством після їх затримання революційними військами, похороненено уже на сайґонському кладовищі. Провідні становища в новому південнов'єтнамському уряді крім прем'єра Нґусна Нґока То займають — ген. Тран Ван Дон — міністерство оборони, ген. Тон Тат Дінг, організатор перевороту — міністерство безпеки. Панґ Дам Лам — міністерство закордонних справ, ген. Тран Ту Оай — міністерство інформації і Нґусн Ле Ваї — міністерство праці. В цілій країні відбуваються радісні маніфестації з приводу звільнення з-під режиму родини Нґо Дінгів. По буддистських святинях відправляються з цього приводу урочисті богослуження. Усі ув'язнені буддистські ченці і священики звільнені з в'язниць і вернулися до своїх пагод. Відбувають маніфестаційні походи також і студенти, які при цьому руйнують пам'ятники, поставлені на честь пані Нґо Дінг Ню. Ця жінка Дієсмового брата, що перебувала досі в Каліфорнії в ЗДА, повідомила пресу, що вона виїжджає до Італії, куди заходами американського уряду мають привезти троє її дітей із Південного В'єтнаму.

Італія переживає кризу уряду

Рим. — Італія знаходиться серед урядової кризи. Теперішній прем'єр Джованні Леоне погодився урядувати тільки на обмежений час і заповів формальне зголошення своєї димісії на вівторок 5-го листопада. Загально вважають, що найбільша Християнсько - Демократична партія доручить президентові Антонію Сеньї доручити місію складення нового уряду генеральному секретареві тієї партії, Альдо Моро. Однак найбільше хвилює італійців питання прийняття до складу нового уряду вперше від 1947-го року лідера ліво - соціялістичної партії, 72-літнього Пієтра Ненні. Ліві соціялісти підтримали на недавньому своєму конґресі приступлення до урядової центро - лівої опозиції, але однаково в антикомуністичних колах, як серед „лівих" є поважні застереження проти такої нової комбінації. Лідер лівого крила в ліво - соціялістичній партії, Ріккардо Льомбарді, далі пропагує союз лівих соціялістів тільки з комуністами, а італійські демократи бояться, чи Ненні не стане троянським конем, який заведе Християнсько - Демократичну партію до — „народного фронту". Поруч із Ненні членом уряду має стати лідер право - соціялістичної партії Джузеппе Саррагат. До уряду має увійти теж колишній прем'єр Амінторе Фанфані, який вже пробував творити центро - лівий кабінет. В усякому разі — Італія має залишитись в Північно - Атлантійському Союзі і її закордонна політика має бути незмінна.

Юрій Таркович — доцентом історії цивілізації

Рочестер. — Все більше українців в ЗДА одержує праці доцентів та професорів в різних ділянках на американських високих школах і університетах. 3-го вересня ц. р. мґр Юрій Таркович став доцентом (асистентом професора) в коледжі Монро в Рочестері. Цей коледж входить в систему державного університету Ню Йорк. Мґр. Таркович чотири роки був викладачем на університеті в Сиракюзах, де рівночасно одержав в 1962 р. науковий ступінь маґістра совєтознавчих наук. Тепер він викладає історію західньої цивілізації, куди, в американській системі, входить також історія України-Руси. В курси західньої цивілізації входить увесь період, починаючи від приблизно 3 000-го р. перед Христовим народженням і аж до сьогоднішнього дня. Цей курс є обов'язковим для всіх студентів. Мґр. Таркович колись працював в Радіо Визволення в Мюнхені, де започаткував і вів на протязі майже 4-ох років відділ „Українці в країнах вільного світу". Від довшого часу він є співробітником - дописувачем „Свободи".

Українська хроніка

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю дня 8 листопада ц. р., в приміщенні Клюбу відбудеться концерт пісень та арій у виконанні меццо-сопрано Антоніни Лисенко. У програмі твори Стеценка, Лопатинського, Безкоровайного, Ґріґа, Бома, Сем-Санса і Бізе. Акомпаніює проф. Зоя Маркович. Початок о год. 8-ій веч.

СОВЄТИ ЗАТРИМАЛИ ЗНОВУ АМЕРИКАНСЬКИЙ КОНВОЙ НА ДОРОЗІ ДО БЕРЛІНУ

УРЯД ЗДА ВВАЖАЄ ЦЮ НОВУ СОВЄТСЬКУ АКЦІЮ ПОРУШЕННЯМ ПРИНЦИПУ, І НЕ ТОЛЕРУВАТИМЕ ДАЛІ ТАКИХ ІНЦИДЕНТІВ. — РАСК ВИКЛИКАВ ПРЕДСТАВНИКА СОВЄТСЬКОЇ АМБАСАДИ У ВАШИНҐТОНІ І ЗАЯВИВ ЙОМУ РІШУЧИЙ ПРОТЕСТ ПРОТИ ЗАТРИМАННЯ АМЕРИКАНСЬКОГО КОНВОЮ.

Берлін. — Совєтські панцерні вози задержали в понеділок увечері на дорозі до Берліну біля пограничного пункту Марієнборн американський військовий конвой, що намагався проїхати звичайним шляхом на Берлін. Цей конвой, зложений із 12 возів із 44 вояками залоги, не зважаючи на совєтську вимогу зупинитися переїхав дві совєтські застави і був затриманий совєтськими панцерними возами щойно на третій заставі яких 400 ярдів на східньо-німецькій території. Залога конвою була змушена провести ніч у возах. Вояки із цієї залоги мають теплий одяг, мішки до спання і достатньо харчів, щоб перетривати навіть довшу затримку. Представник американської армії заявив, що ця бльокада американського конвою є скандальним порушенням необмежених ніякими постановами прав західніх союзників у їх доступі до Західнього Берліну і що „совєтське військове командування несе відповідальність за цей новий інцидент". Ситуацію вважають тим гострішою, що протягом жовтня було вже два випадки такого беззаконного затримання союзових транспортів на дорозі до Берліну: 11 жовтня Совєти затримали два американські конвої, виправдуючися потім, що це було непорозуміння, і 16 жовтня був затриманий біля Вабельсберґу під Берліном один британський конвой. Затримання Совєтами американського конвою в дні 4 листопада викликало гостру реакцію в урядових колах у Вашинґтоні. Представники уряду вважають цей новий інцидент дуже загрозливим і заявляють, що американська терпеливість вже не буде довго тривати. Новий акт совєтської сваволі трактують офіційні кола, як справу принципу і порушення американського престижу. Президент Кеннеді ще цього тижня вночі відбув конференцію з державним секретарем Діном Раском і головним дорадником для совєтських справ Лювелином Томпсоном. Після цієї конференції в Білому Домі державний секретар Дін Раск викликав представника совєтської амбасади Георгія Корнієнка і заявив йому рішучий протест уряду ЗДА проти затримання американського конвою. У зв'язку з цим викликом представник Державного Департаменту заявив, що не може бути ніякої мови про якусь уступку ЗДА в цій справі.

Західня Німеччина не бачить практичного глузду в нових розмовах з СССР

Бонн. — Західньонімецький канцлер д-р Людвіґ Ергард заявив представникам американських радіостацій, що він не думає стрінутися в найближчому часі з Хрущовим, бо не бачить практичних користей з такої зустрічі. Ергард підкреслив, що Західня Німеччина тепер „надто слаба" для безпосередньої розмови із СССР, давши зрозуміти, що Совєти рахуються тільки із сильними. Ергард признав, що хоч Західня Німеччина далі має за найголовнішу свою ціль з'єднання із Східньою Німеччиною, проте ця проблема може бути розв'язана тільки в рямцях щирої злагоди, у ступневому порозумінні між Сходом і Заходом. „Німеччина напевно не братиме ініціятиви для двосторонніх розмов і не бажає собі двосторонніх переговорів". Канцлер Ергард, який в минулому місяці унаслідив своє становище від Конрада Аденауера, поїде з кінцем цього тижня на наради з президентом де Ґолем та після того до Вашинґтону на наради із президентом Кеннеді.

З Індонезії покликано амбасадора ЗДА на наради у Вашинґтоні

Джакарта. — Американський амбасадор Говард П. Джонс дістав покликання негайно прибути до Вашинґтону для нарад над дальшою політикою ЗДА у відношенні до Індонезії у зв'язку з її імперіялістичною політикою в Океанії та, зокрема, її ворожістю до нової, прозахідньої і антикомуністичної держави Маляйзії. Джонс вже відлетів із своєю дружиною і зупиниться тільки на Філіппінах для наради з тамошнім американським амбасадором Вільямом Стівенсоном. У Вашинґтоні він має бути 12-го ц. м., а до Індонезії повернеться за який місяць. На викликання до Вашинґтону амбасадора Джонсона вплинув також лист одного американця з Індонезії, який подав до Конґресу ревеляційні подробиці про крадежі й зловживання в Індонезії ліків та інших матеріялів, що їх Америка посилає туди в програмі допомоги. В цій справі в Конґресі розпочалось слідство, на якому напевно переслухають й американського амбасадора, що йому в цій справі відомо і чи ЗДА не можуть мати мінімальної контролі над розподіленням та призначенням присиланих до Індонезії матеріяльних дібр.

У СВІТІ

● **Західньо - німецький** міністер оборони Кай Уве фон Гассель заявив журналістам, що він не прийматиме більше представників великої американської фабрики військових літаків і іншої важкої зброї „Локгід", образившись на те, що репрезентанти „Локгіду", стараючись перемогти французьких суперників, звернулися без порозуміння з названим військовим міністром безпосередньо до західньо - німецького парляменту. Західня Німеччина погрожує скасуванням попереднього договору з „Локгідом" на доставу літаків.

● **У Західньому Берліні** позначився в першому півріччі цього року вперше від 1957 року зріст населення і більший приплив з Західньої Німеччини, як відплив туди. Непевна політична атмосфера в оточеному комуністичною територією Західньому Берліні, комунікація з Заходом під комуністичною контролею і припинений рух із Східньою Німеччиною після здвигнення внутрішньо - берлінського муру — все воно відстрашує людей та зокрема купців. Однак після останніх відвідин през. Кеннеді в Західньому Берліні тамошні реальності — доми і площі — пішли в ціні вгору на 20 %.

● **Московський тижневик „Неделя"** нарікає, що совєтські фабрики дитячих іграшок продукують поганий і мистецько безвартний крам та що, зокрема, нема „військових" іграшок — вояків, гармат, танків і т. п. Механічні совєтські дитячі іграшки дуже швидко псуються і розлітаються — нарікає совєтський журнал.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918. Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 55¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок —' 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і мony orders вже тавляти на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Військо на сторожі ладу

Недавно, коли військо в Домініканській Республіці і в Гондурасі усунуло президентів, закинувши їм свідоме сприяння, чи легкодушне потурання комунізмові — американські керівні кола поставилися до тих переворотів дуже критично. Однак, проведений уночі з минулого четверга на п'ятницю військовий переворот в Південному В'єтнамі знайшов негайне схвалення в Америці, яка підготовила психологічний ґрунт для нього одвертою критикою режиму в тій країні та проповідуванням зміни його „політики і осіб". Це — виразно дві мірки, бож південнов'єтнамський президент Нґо Дінг Дієм був також обраний величезною більшістю голосів у проведеному плебісциті, отож був законною владою.

Правда, ці дві мірки у відношенні до військових переворотів можна пояснювати тим, що у випадках Домініки й Гондурасу військовики замінили демократію диктатурою, у випадку ж Південного В'єтнаму скинули реакційного диктатора і відкрили шлях для повороту демократії. Але справа не так в устрої, як у засадничому підході: чи треба стояти на становищі, що військо взагалі не має права втручатися в політичні відносини у країні і повинно сліпо коритися кожночасній владі, чи приписувати війську функції не тільки оборонця країни проти вовнішніх ворогів, але й охоронця внутрішнього ладу. Очевидно, що одного чи другого принципу не можна приймати „генерально", у відірванні від часу й простору. У державах з історичною традицією, де віддавна внутрішній устрій спирається на законодавстві, традиції і світогляді громадян і де існують окремі органи для ґарантування ладу і внутрішнього спокою, військо не повинно втручатися в існуючий закономірний політичний порядок, бо коли б воно це робило, то ставало б чинником хаосу, а не ладу. Відомо, що в реакції на деякі трагічні історичні наслідки політичних амбіцій військовиків, зокрема Наполеона Бонапарте, в цілому ряді демократично - конституційних країн військове командування піддане контролі цивільних чинників, — голови держави, прем'єра і міністра військових справ. У таких країнах „політикум" військовиків обмежується їх громадянським правом — брати участь в голосуваннях.

Зате інакше в країнах політично слабких, де маси не виховані в державницькому дусі, де нема психологічного ґрунту під ту найтруднішу систему, якою є демократія, бо воля утотожнюється там дуже часто із сваволею. У тих країнах військовики були і є елементом найбільше здисциплінованим, неподатливим на партійно - демагогічні гасла і найбільш вразливим на цю теперішню найбільшу загрозу, якою є комунізм. Тому американські керівні чинники, які чомусь зв'язали успіх Союзу для Поступу в Латинській Америці з парляментарною демократією, неслушно ставляться до кожного в тих країнах військового перевороту, як до вияву персональних амбіцій генералів і солдатески.

На прикладі Південного В'єтнаму найяскравіше проявилось, що тамошні високі старшини зрозуміли, що перемога над комуністами можлива тільки тоді, коли ввесь нарід підтримає війну проти них. Минулися часи, коли військовик був автоматом, якому не вільно думати і який мусить тільки виконувати накази. Модерний вояк мусить знати, за що він воює і мусить мати невимушене довір'я до своєї влади. Тому не тільки в Південному В'єтнамі, але й у латиноамериканських країнах військовики неоднократно рятували ті країни від загибелі, виступаючи проти того внутрішнього ворога, що ним є сліпота на комуністичну загрозу.

Посилена русифікація шкіл

Згідно із статистичними даними за 1956-1957 роки, в Україні було 34 156 загальноосвітніх шкіл, а включаючи в це число школи робітничої, сільської молоді і школи для дорослих, 599 технікумів та інших середніх спеціяльних навчальних закладів і 138 високих навчальних закладів, — разом 34 893 школи. За мовою навчання розподілялися вони на школи з українською і російською мовою навчання, але кількість одних і других невідома. Якщо аналізувати звідомлення й інші матеріяли про всі ті середні і високі школи, то більшість їх в Українській ССР творять школи з російською мовою викладання, в яких немає обов'язкового навчання української мови. Крім того, треба ствердити, що майже в усіх університетах й інших високих школах навчання більшости наукових дисциплін відбувається російською мовою. При вступі в університет обов'язковий завжди іспит з російської мови; знання української мови потрібне тільки для тих, що вступають на філологічний чи журналістичний факультети.

Але навіть і в школах з українською мовою викладання української мови і літератури навчають зовсім мало і навчання російської мови числом годин дорівнює або й перевищує навчання української мови. Так, в видрукованому недавно у журналі „Радянська Школа" розподілі годин для шкіл з українською мовою навчання встановлено 12 годин тижнево української мови для першої кляси, 8 годин української і 4 російської для другої кляси, 8 годин української і 6 годин російської для 3-ої кляси, 6 годин української і 7 годин російської для 4-ої кляси, 3 або 4 години української мови і 2 години української літератури і стільки ж годин російської мови і літератури для 5-ої та 6-ої кляси, дві години української мови й літератури і стільки ж російської мови й літератури для 7-ої і 8-ої кляс, три години української літератури й стільки ж годин російської літератури для 9-ої кляси і 4 або 3 години української літератури і стільки ж годин російської літератури для 11-ої кляси. Усе це доводить, що українська мова в школах УССР дискримінована і поступово заміняється російською мовою.

Показовим для стану навчання української мови і літератури по школах з українською мовою навчання може бути також і стан періодичної методичної літератури для тих шкіл. Так, наприклад, у минулому, 1962 році міністерство освіти УССР публікувало два журнали „Українська мова в школі" тиражем 25 980 в грудні 1962 р. і журнал „Література в школі" тиражем в тому часі — 22 930 примірників. З початком 1963-го року обидва ці методичні журнали об'єднано в один журнал „Українська мова і література в школі" з місячним тиражем 39 380 примірників. Якщо взяти до уваги кількість учителів в загальноосвітніх школах, що в 1956-1957 роках становила 357 300 осіб, то в загальному припадає один примірник журналу на 10 учителів. Тим часом русифікація українських шкіл пішла такими велетенськими кроками, що й ця кількість примірників об'єднаного журналу, необхідного для кожного вчителя української мови і літератури, виявилася надто великою і за півроку її зменшено майже до половини, — до 25 000 у вересні 1963 і до 24 100 у жовтні 1963-го року. Цей дрібний здавалося б факт показує, що кількість шкіл з українською мовою навчання і кількість учителів та учнів у них зменшується до такої міри, що поступово відпадає потреба видавати для них відповідну методичну літературу. Її заступають російські методичні журнали, що друкуються у щораз більших тиражах. Отже, і в цій ділянці, як і в інших ділянках життя в Україні, з кожним роком іде до гіршого.

ЦЕНТРАЛЬНА РОЗВІДЧА АҐЕНЦІЯ

У зв'язку з переворотом у Південному В'єтнамі американська преса заговорила про Центральну Розвідчу Аґенцію, оскаржуючи її в тому, що вона діяла там не по лінії президента Кеннеді. А амбасадор у Південному В'єтнамі Генрі Кебот Ладж обурювався з того, що шеф ЦРА в тій країні не додержувався його інструкцій.

Центральну Розвідчу Аґенцію покликав до життя Конґрес законом із 1947-го року, а від 1950-го року вона працює в теперішній організаційній формі. Але Конґрес в останніх трьох роках критично ставиться до ЦРА, бажаючи мати її під своєю контролею. Деякі члени Конґресу навіть уважають, що її треба розчленувати на три частини, згідно з функціями, які вона виконує: збирання відомостей, оцінювання й перевірка їх та переведення, на випадок потреби, секретних акцій.

Конґресмен Джан В. Ліндсей, із Ню Йорку, вимагаючи контролі Конґресу над ЦРА, закидає цій інституції, що вона не зуміла своєчасно передбачити того, що Червоний Китай вмішається в Корейську війну в 1952-му році, що вона втрутилася була в повстання у Східньому Берліні, в Познані у Польщі і в Будапешті на Мадярщині в 50-их роках, брала участь в поваленні режиму Мосадека в Ірані в 1953-му році та режиму Арбенда в Ґватемалі у 1954-му році.

Керівництво Центральної Розвідчої Аґенції вважало, що в 1950-их роках ЗДА далеко відставали в ділянці розвитку далекосяжних ракет від СССР, хоч це не було згідне з фактичним станом. Цю аґенцію оскаржували в невдачі з летом розвідчого літака Ю-2 над совєтською територією в 1960-му році і в тому, що висад кубинських повстанців у квітні 1961-го року закінчився катастрофою для національної Куби. Деякі французькі часописи твердили, що ЦРА плянувала революцію проти президента Шарля де Ґоля.

Про це все пишуть часописи тут і за кордоном, але мало пишеться й говориться про те, що вдалося зробити Центральній Розвідчій Аґенції для оборони ЗДА і вільного світу. А проте, вона довідалася, коли в СССР мали випустити першого совєтського „Спутніка", попередила віце - президента Ричарда М. Ніксона про підготовлювані проти нього бурхливі демонстрації під час його поїздки до країн Латинської Америки. ЦРА знала наперед, що Хрущов прийде до влади в СССР після того, як не стало Сталіна, вона звітувала про те, що Англія і Франція підготовляють похід проти Єгипту у зв'язку з Суезькою кризою.

Професор Гарвардського університету Гаррі Гов Ренсом стверджує, що передбачення таких важливих подій вартують $500 000 000, що їх ЦРА дістає річно від уряду із загальної суми двох більйонів долярів, призначуваних на розвідчі цілі.

Ніхто із звичайних американських громадян не знає, скільки має працівників Центральна Розвідча Аґенція. Кажуть, що в ЗДА є їх коло 10-000 осіб і стільки ж працює за кордоном.

Американське громадянство також мало знає про працю ЦРА, але розвідки чужих держав високо оцінюють її висліди й осяги.

80% працівників ЦРА займається перевіркою надсиланих інформацій, і президент Кеннеді щодня вранці дістає докладний звіт про ситуацію в Америці і в світі на основі того матеріяху.

Всі три дотеперішні шефи ЦРА — генерал Волтер Беделл Смит, Аллен Доллес і Джан МекКон — постаті, відомі в публічному житті, але всі їхні співробітники зовсім незнані для ширшого громадянства.

Зібрані ЦРА інформації поділяються під час перевірки на 6 груп, при чому 1-шу групу становлять майже певні інформації, а до 6-ої групи зараховується зовсім непевні.

Американські дипломати за кордоном часом нарікають, що ЦРА веде свою власну політику, не скоординовану з політикою, що її веде американська амбасада в даній країні. Попередній голова ЦРА Аллен Доллес у своїй книжці „Умілість розвідки" заявляє, що таке твердження — дуже шкідливий міт.

Голова ЦРА завжди буває присутній на засіданнях Виконної Комісії Ради Крайової Безпеки, і Президент, який очолює цю комісію, пильно прислухається до його голосу. Бен Г. Баґдікіян пише в „Ню Йорк Таймс", що представник Державного Департаменту пропонував був фінансову допомогу для одної робітничої спілки за кордоном, якою хотіли опанувати комуністи, але голова ЦРА спротивився тому.

Центральна Розвідча Аґенція, коли на її чолі стояв Аллен Доллес, сама собі дещо пошкодила, вибравши собі за головну кватиру 7-поверховий будинок в Ленґлі, Вірджінія. Гадають, що це облегшило аґентам чужих розвідок слідкувати за тим, що діється в тому „алаці розвідки і контррозвідки". Давніше головна кватира ЦРА була розкинена по різних будинках і навіть не мала свого числа в телефонічній книзі.

Як згадано вище, Конґрес хоче мати дійсну контролю над ЦРА, бо підкомісії, що працюють при Палатній і Сенатській Комісіях Збройних Сил і Видатків, мають тепер тільки номінальну контролю, та й то виконують її дуже обережно. Член одної з цих підкомісій, сенатор Леверет Солтенстолл, заявив після невдачі з летом розвідчого літака „Ю-2", що він вагається іти „задалеко", щоб не дістати такої інформації, якої „волів би не мати".

ЦРА перебуває під контролею окремої комісії при Крайовій Раді Безпеки, яку очолює Президент і яка не звітує ні перед ким.

Очевидно, що Конґресові не вдасться поширити свою контролю на ЦРА в більшому розмірі, як було досі. ЦРА в повній мірі може залежати тільки від однієї особи — від Президента ЗДА.

Марія Туркало

УКРАЇНА В 1963 РОЦІ

(2)

Матеріяльна ситуація змінилася на краще, але, в порівнянні із західніми країнами, життя все ще виглядає надзвичайно вбого.

Влада не приховує свого незадоволення з приводу провалу колгоспної системи. Україна — житниця Совєтського Союзу не завдяки колгоспам, а — супроти колгоспної системи. Україна, не зважаючи на 45-літнє плянування, механізацію і наукові методи господарювання продукує тепер пшениці, м'яса, городини, яєць та молока менше, як продукувала перед першою світовою війною.

Український селянин — прекрасний господар і любить свою землю та свою працю. Селяни збирають більший урожай на своєму присадибному клаптику землі, аніж колгосп збирає з 10-ох акрів, не зважаючи на те, що колгосп має трактори, комбайни, авта, добрива, агрономів, а селянин обробляє свій клаптик руками. Якби не колгоспна система і якби селяни володіли всією землею, як большевики обіцяли їм у 1917-му році, я певен, — каже Бродський, — що Україна була б одною з найбагатших країн з її чорноземом, мінеральними багатствами, портами, ріками.

Бродський оповідає, що спочатку він спробував студіювати право. Але, пробувши на правничому факультеті рік, покинув його, бо зрозумів, що тільки цілковитий ідіот або злочинець може бути правником при совєтській системі, яка відмовляє своїм громадянам у найелементарніших людських правах.

„Коли я ще був на правничому факультеті, — пише Бродський, — нам вбивали в голови, що злочинність, проституція, а особливо дитяча злочинність — "пережитки гнилої капіталістичної системи". Нам доводили науково і діялектично, що люди не родяться злочинцями, а стають ними внаслідок умов життя. Все виглядало цілком логічно, що в „чистому суспільстві, створеному в Совєтському Союзі, немає ані злочинів, ані проституції", настільки логічно, що я сам тому вірив, аж поки не побачив, як на Хрещатику, головній вулиці Києва, якісь типи пошепки пропонували перехожим неповнолітніх дівчаток - проституток. На Хрещатику також багато добре одягнених молодих жінок, які шепочуть одиноким мужчинам: „Поґуляєм, ґолубчік?"

Злочинність широко розвинена в Совєтському Союзі, тільки в газетах дуже рідко про це пишуть. Є багато добре зорганізованих і на свій лад здисциплінованих банд, які дуже часто ведуть між собою криваві бійки здебільшого за розподіл територій впливу. У газетній статті важко переказати все, що оповідає на цю тему Бродський.

От, наприклад, в Одесі діє банда під назвою „Одеські блатні". В Києві існує українська банда „Дніпровська голота" під орудою якогось Васька Горбатого. Одеська банда спеціялізувалась у перепачковуванні наркотиків (через моряків), збройних грабунках, спекуляції валютою, постачанні проституток тощо. У Києві торгівля наркотиками мало розвинена, але грабіжництво й проституція процвітають. Є банда „Залізки", що викрадає багаж із залізничих вагонів.

Дуже розвинене також прошацтво. На базарах, залізничих стаціях і просто на вулицях, а особливо біля нечисленних церков, де ще правиться Служба Божа, завжди тиснуться прошаки, старці, каліки. Люди знають, що серед тих калік і старців немало босяків, що належать до прошацького синдикату. Вони тримають під лахміттям пляшечки з фіялковим атраментом, щоб псувати одяг того, хто відмовив їм у милостині. Міліція дивиться на них крізь пальці і до деякої міри навіть боїться їх. Ті, що тримають проституток, звичайно підплачують міліцію, тому міліціонери ніби не помічають їх, хоч формально за проституцію суворо карається.

Навколо київського нового й найбільшого готелю „Москва", де звичайно спиняються туристи, завжди можна бачити дівчат - підлітків, які пропонують туристам усе, включаючи самих себе, за панчохи, шоколядку чи жувальну гуму.

Злочинність і проституція малолітніх становлять важку проблему в Совєтському Союзі. „Я тепер сміюся із своєї колишньої наївности, — пише Бродський, — коли вірив, що злочинність — продукт капіталістичної системи. Тепер я з цілковитою певністю можу сказати, що ніде у світі нема такої злочинности й хуліганства, як в СССР, особливо серед молоді по школах, в університетах, бо молодь інстинктовно почуває, що її життя порожнє. Більшість населення України, особливо українці, поляки та жиди, ненавидять московський режим і комунізм" Вони не вважають за злочин украсти щось у держави, і сам Бродський не вважав за гріх красти фільми із студії.

Економічна система Совєтського Союзу побудована на абсурдних теоріях кількох російських інтеліґентів типу Леніна, і через те виглядає іноді ґротесково з погляду нормальної людини із західнього світу. Подаємо тут один приклад з оповідань Бродського:

У Черкасах над Дніпром побудовано найбільшу в СССР текстильну фабрику, яка має кілька відділів. Директор фабрики гордо заявляв: „Стовбури дерев з Карпат і качани кукурудзи з кременчуцьких степів ми закладаємо в один кінець фабрики, а з другого кінця одержуємо готові чоловічі костюми, жіночі сукні, військові уніформи тощо. Уся наша машинерія совєтського виробництва".

Не все тут правда. Я на власні очі бачив у тій фабриці — пише Бродський — машини з марками Чехо-Словаччини і Схід. Німеччини. Але хто буде сперечатися за такі дрібниці в країні, що посилає ракети на Місяць?... Минув якийсь час і я прочитав у газетах про суд над помічником директора тієї фабрики з трьома членами його персоналу. Що ж виявилось? Фабрика виробила 120 000 чоловічих костюмів, але не могла розіслати їх, куди слід, бо на костюмах не було ґудзиків. При будь-якій іншій економічній системі ґудзики не могли б становити проблеми, але черкаська фабрика мусіла чекати, аж поки дістане ґудзики з Івано - Франківська (кол. Станиславів). Коли ж ґудзики, нарешті, прибули, то виявилось, що вони були білі, червоні, зелені й різних інших кольорів, крім чорних, потрібних до чоловічих костюмів.

Праця на черкаській фабриці майже припинилась через брак ґудзиків. Але свою норму фабрика мусить виконати. І директор наказав дістати ґудзики за всяку ціну. До Івано - Франківська було відряджено спеціяльного аґента, що пообіцяв 750 чоловічих костюмів в обмін за 3 000 000 чорних ґудзиків. Там з радістю погодилися, бо 750 костюмів це не жарти. Щоб скоротити історію, скажемо, що на тому показовому процесі четверо осіб засуджено на смерть за „спекуляцію ґудзиками". Якби це все трапилось у нормальній країні, всі ці особи дістали б нагороду за виявлену ініціятиву.

Закінчує Бродський своє оповідання такими словами: „Я намагався подати об'єктивну картину життя в Україні в рр. 1962-63. Я хочу вірити, що мої передбачення не здійсняться, але боюся, що принаймні чотири неросійські національності — українці, білоруси, татари й жиди — стоять перед лицем культурного і національного знищення. Не фізичного знищення, але духового. Матеріяльні умови і життьовий стандарт їх можуть навіть поліпшитися. Комісари стараються зробити те, чого не міг зробити — цар.

„Большевики гордо називають себе чемпіонами проґресу та антиколоніялістичними борцями, а одночасно московський брутальний гніт, карання за найменші провини карами феодальної доби, культурне нищення національних меншин, примусове переселювання етнічних груп, нечувана фальсифікація історії — все це разом з адміністративною та моральною корупцією, нечуваним розміром злочинства та бандитизму перевищує фашизм та гітлерівське реакціонерство.

„Я щасливий, що втік із Совєтського Союзу, і я переконаний, що всі справді проґресивні революціонери та оборонці поступу мусять поборювати колоніялізм, фашизм і реакцію не тільки в таких далеких країнах, як Анголя чи Північне Борнео, але й в Совєтській Російській імперії, яка вже посідає п'яту частину земної кулі і загрожує проковтнути решту її".

Чи треба ще щось додавати до цієї статті, щоб переконати американських „проґресистів" у тому, що таке Совєтський Союз?

АКВАРЕЛІ

Мжичить дощ,
Дощ — в'язкий,
Осінній дощ,
колючий хвощ.

Дощ снує рідку тканину,
Мокру павутину.

Сірі, хмурі, невеселі
Дощ малює акварелі.

Полотно йому — ряднина —
Сіротканa довга днина.

Фарби — просто з сизих
хмар...
А проте, сумна картина
Має свій країний чар:
Вглиб туману — панорама,
А вікно має — то рама.

Дощ свої полоще пензлі,
Стерті і мутні,
Загадково пише вензлі
По моїм вікні.

ГАННА ЧЕРІНЬ

Степан Куропась

Я ВІДВІДАВ УКРАЇНУ

(9)

Дороги в районі Бару вкриті були грубою верствою пороху, бо дощу там, видно, давно вже не було. В колгоспах вже молотили збіжжя, але кукурудза, цукровий буряк і соняшник стояли і гнили на полі. Дорогами поспішали селяни на базар з продуктами в мішках або драних чемоданах, перев'язаних мотузом чи навіть перевеслом. Несли продавати ярину і ягоди, бо на зиму треба чобіт. (По всій Україні влітi у чоботах, крім військовиків, ніхто не ходить.) На обніжках старі дідусі й бабусі пасли корови.

Минаємо стації, будкарів, які дають нам військовий салют.

В цьому районі немає лісу і телеграфічні стовпи підпирають з двох боків цементовими штабами. Це навіть краще, бо не гниють. Селянські хати здебільша під стріхою, рідко коли під дахівкою. Коло хат колодязі з журавлями.

Чим ближче до Жмеринки, тим урожай кращий. Тут і там появляються лісові смуги, які не дозволяють бачити, що є за ними. Зате з правого боку куди лише оком глянути широкі лани, а на обрії — колгоспні будови. Біля Браїлова вже орали тракторами, приготовляючи землю під озимину.

Переїхали кілька малих стацій і зупинилися у Виннипі. Наш начальник вже нами не цікавився, і ми вибігли на перон.

Винниця — важливий залізничий вузол — купається в садах. Це ж вона була неофіціяльною столицею України, де урядувала Директорія. На стації багато народу, хоч мужчин не видно, самі жінки з колгоспів і молоді парубки, що йдуть до праці.

Почавши від Винниці, можна вже в потязі купити чай і цукор Київського раднаргоспу.

Переїхали Калинівку, Ворницю, Городище і стали в Козятині, місті, славному з повстанських отаманів. Від Козятина до Фастова бачили лани тичного гороху і фасолі. Біля Фастова живе значне число поляків і тут колись маршал Пілсудський обіцяв головному отаманові Петлюрі воювати за „нашон і вашон вольносць". Поляки вправді в Дніпрі коней напоїли, але зараз же мусіли з Києва тікати.

Перед Києвом переїхали ще Боярку, Тарасівку, Пост Волинський і побачили здалека Київ з його величними будівлями і червоними дахами з численними телевізійними антенами.

Біля київського двірця на нас уже чекав автобус „Інтуриста", який завіз нашу групу до готелю „Москва", бо готель „Україна", де ми мали приміститися, був переповнений.

Готель „Москва" збудовано три роки тому. Знаходиться він на Хрещатику і, щоб дістатися до нього, треба перейти з вулиці сходами поміж квітників.

Здалеку робить цей готель маєстатичне враження, але зблизька, коли приглянутися, потребує „фінішера". Стіни, вікна та веранди обхляпані вапном, і ніхто не думає його відчищати. Віконні рями, зроблені із звичайного заліза, ржавіють. Головні двері добре не відкриваються.

Кімнати в готелі просторі і гарні, є в них зимна і гаряча вода від 6-ої ранку до 12-ої вечора. По півночі нема навіть зимної. Є вже дзеркало, отже є перед чим поголитися. Рушники з грубого полотна. Мило просте, до прання, один кусник на кімнату. Ми його не вживали, бо кожний мав своє.

Обслуга в готелі московська, на кожному поверсі сидить дижурна. Її обов'язком було відбирати й видавати ключі від кімнат і так контролювати мешканців, що пізно вертаються. Два маленькі ліфти не в силі обслужити 29-поверховий готель. Я мешкав на 9-му поверсі і ходив здебільша пішки, бо не можна було дочекатися ліфту. З моєї кімнати, з ґанку видно було ввесь Київ з його золотими банями, парками, Володимирською гіркою...

Ввійшовши до призначеної мені кімнати, я залучив радіо. Говорили навперемінy чоловік і жінка. Жадних оголошень я не чув, були лише повідомлення офіційного характеру.

Того дня перебував у „Москві" грецький комуністичний лідер Моноляс. На хвилях етеру по всьому Совєтському Союзі оповідали, як то Моноляса засудили фашисти на довголітню тюрму, як відвезли його на острів Глязос в Еґейському морі. Не мав він ніяких зв'язків зі світом. Над ним страшно знущалися. Аж приїхав до Греції Юрій Ґаґарін, совєтський космонавт. Моноляс написав до Ґаґаріна листа, і той добився його звільнення.

Страшна тюрма, знущання, а проте в'язень мав можливість написати листа і переслати його на руки Ґаґаріновi. І фашисти комуністичного лідера звільнили. Чи можливі такі речі в Совєтському Союзі?

Першого дня оглядали ми Київ з автобуса. По Хрещатику гонять авта — „Волги" і „Запорожці". Останні охолоджуються повітрям, і цим на Україні чваняться: — Бач, що наші інженери вміють! Сагару можна „Запорожцем" переїхати, не треба води літом, нішо зимою не замерзає.

— „Запорожці" добрі для сибірської погоди — казав я. В Америці такі авта будували 40 років тому, був зокрема автомобіль „Френклін", сильний і витривалий, але його перестали виробляти.

— Ето американская пропаганда, — відповідали мені на це.

Кияни, як гуси, тікають від авт, що з карколомною швидкістю їздять вулицями. А проте, нещасливих випадків я не бачив, не бачив і розбитих авт.

На Софійській площі стояли ми півгодини. Ірина розказала нам історію Софійського собору і довколишніх будинків. Згадала й про Центральну Раду, мовляв, фашисти хотіли повернути поміщикам землю, але трудящі України повстали проти Петлюри.

Оглядали ми Володимирську гірку, на якій стоїть пам'ятник св. Володимирові з хрестом. Звідти бачили лівий берег Дніпра, Труханівський острів і Дарницю. Оглядали парки, площу Перемоги, на якій горить вічний вогонь і стоїть пам'ятник ген. Ватутіна.

Заходили до харчових крамниць, універсальних магазинів, книгарень і подарункових крамниць, де продають різьби, вишивки і кераміку. Дівчата-продавчині вбрані тут у вишиванки і говорять по-українськи. Товару мало, людей повно, але й купують мало. Хотів я купити гуцульські коралі за 40 рублів, але спізнився: було їх тільки три пари, і були вони вже замовлені. Якесь молоде подружжя купило гуцульський килим за 367 рублів.

В харчових крамницях обмаль м'яса, кілька тузенів яєць по 10 коп. за штуку, консерви в слоїках — переважно риба, м'ясо — переважно ребра; „стейків" я не завважив. Та їх і може бути. Я бачив, як вантажне авто везло худобу на заріз — дуже збідовану, добру хіба на гуляш, а ноги на студенець.

Хліба є у Києві подостатку, але бракує ярини.

Український Музичний Інститут у ДІТРОЙТІ

ВЕЧІР У ПОШАНУ

ВАСИЛЯ БАРВІНСЬКОГО

Фортепіянові твори композитора (Прелюдії, Мініятури, Сюїта) виконає піяністка

ДАРІЯ КАРАНОВИЧ

Доповідь про його творчість виголосить

Д-р ВАСИЛЬ ВИТВИЦЬКИЙ

СУБОТА, 16-го ЛИСТОПАДА 1963 Год. 8-ма веч.

Detroit Institute of Arts — Lecture Hall, 5200 Woodward

Увага! РОЧЕСТЕР, ОБИРН і МАНЧЕСТЕР! **Увага!**

В суботу, 16-го листопада 1963 року

в год. 8-ій вечором

в залі

UKRAINIAN CIVIC CENTER

831 Joseph Ave. — ROCHESTER, N.Y.

— відбудуться —

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ Окружного Комітету Відділів УНСоюзу

з РОЧЕСТЕРУ, ОБИРН і МАНЧЕСТЕРУ,

в яких повинні взяти участь Урядовці і конвенційні

Делегати наступних Відділів УНСоюзу:

36, 38, 202, 217, 269, 283, 285, 289, 316 340, 343, 367 та 437.

На Зборах будуть обговорювані справи членської кампанії, нової акцидентової грамоти та пляни святкування 70-річчя УНСоюзу.

В Зборах візьмуть участь

Ярослав Падох

головний секретар УНСоюзу

та

ВАСИЛЬ ГУССАР

головний радний УНСоюзу

До участи в Зборах запрошені теж всі члени УНСоюзу та все місцеве Українське Громадянство.

Українська Студентська Громада в Ню Йорку

— влаштовує —

в суботу, 9-го листопада 1963 року

о год. 10-ій ранку

в залі

УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ

2 East 79th Street — New York City

СТУДІЙНИЙ ДЕНЬ

на тему:

РОЛЯ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТА В АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЯХ

В ПРОГРАМІ ДНЯ:

1. ПАНЕЛЬ за участю: Н. Лисогора, гол. предсідника УНСоюзу; д-ра Я. Падоха, гол. секретаря УНСоюзу; адв. С. Яреми, заст. голови УККА; Р. Ільницького, редактора; Б. Футея, голови СУСТА та студентів Є. Лащика і Є. Лешка — модератора.
2. ДОПОВІДЬ студента Юрія Волошина: Американські політичні партії і етнічні групи.

Вечером того ж дня,

субота, 9-го листопада 1963 року

в залі

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ

140 2nd Avenue — New York City

ВЕЛИКА СТУДЕНТСЬКА ЗАБАВА

Оркестра: "RAY SHAW'S" БУФЕТ

Початок о год. 9-ій веч. Вступ $2.50

Щиро запрошуємо студентську молодь до участи в Студійному дні і забаві.

Марійка ГЛУХА, Секретар — Ігор КОТЛЯРЧУК, Голова

Об'єднання Демократичної Української Молоді

повідомляє, що

13-ий З'ЇЗД ОДУМ-у в ЗДА

— відбудеться —

в днях 9-10 листопада 1963 року в Ірвінгтоні, Н. Дж.

Субота, 9-го листопада 1963 р.

Реєстрація гостей та делегатів від 1-2 по пол.; Відкриття З'їзду год. 2-га по пол.; Вибір президії, комісії номінаційної, мандатної, резолюційної та статутової; Прочитання і виголошення привітань; Доповідь виголосить ред. Микола Степаненко. Дискусія над доповіддю; Звіти членів Центрального Комітету; Назначення відкриття години 2-го дня З'їзду; Закриття нарад 1-го дня З'їзду.

О годині 8-ій вечора

КОНЦЕРТ і БАЛЬ ОДУМ-у

В концертовій частині візьмуть участь: Ганна Ширей, Іван Самокішин. Акомпаніямент: проф. Борис Базаля. Конферансьє Микола Понеділок. Оркестра Володимира Бичковського.

Неділя, 10-го листопада 1963 р.

Звіти керівних органів Головної Управи ОДУМ-у та голів філій; Звіт Контрольної Комісії; Дискусія над звітами; Звіти Комісій; Вибори керівних органів Центрального Комітету та Головної Управи; Затвердження резолюцій і постанов; Вільні внески і побажання; Визначення дати і місця 14-го З'їзду; Закриття З'їзду.

З'ЇЗД, КОНЦЕРТ і БАЛЬ відбудуться в залях

MOSE LODGE, 43-47 Washington Street

між Springfield Ave. і Garden State Pkway, Irvington, N.J.

ГОЛОВНА УПРАВА

Лисенківський концерт хору „Трембіта" в Дітройті

Український Хор „Трембіта" в Дітройті.

Дещо спізнено відзначує Дітройт 50-ліття смерти Миколи Лисенка. В дійсності концерт був у пляні вже набагато раніше, коли заіснувало порозуміння „Трембіти" з двома іншими великими хорами, а саме з „Сурмою" в Шикаґо і з „Дніпром" у Клівленді, і коли вони мали спільно влаштувати великий ювілейний Концерт у цих трьох містах. Та плян не вдався і „Трембіті" довелось відкласти свій власний Лисенківський Концерт на осінь. Після закінчення вакацій негайно розпочались проби, і Концерт визначено на 24-го листопада.

„Трембіта" своїми трьома хорами, жіночим, чоловічим і мішаним, виведе музичну мову композитора в старанній добірці репертуару Концерту. Це буде несподіванкою для громадянства Дітройту. Вистачить сказати, що майже всі пісні не є відомі в нашому місті, і їх вивчають хористки і хористи з наполегливістю, що заповідає вийняткову звукову якість. Працюють з ними два нові диригенти „Трембіти" після резиґнації п. К. Цепенди: д-р Богдан Кушнір, професор музики Вейн університету, який провадить жіночий і мішаний хори, та п. Ярослав Филипів, відомий від літ диригент, який веде чоловічий хор. Вони обидва з повним самовідданням працюють над викінченням хористами фраз пісень, над витонченістю і плястикою їх тону. Це пожвавлює роботу співаків, викликає в них одушевлення для їх трудів і спільне в них бажання, щоб Концерт став гідним вікопомної музичної спадщини Миколи Лисенка.

В репертуар чоловічого хору входять: „Хор троянців" з опери „Енеїда" з народними мотивами, три пісні з поеми „Гайдамаки" і фінальний хор „Рушаймо всі, рятуймо Україну" з опери „Тарас Бульба". Жіночий хор співає три пісні: „Танок русалок" з опери „Утоплена", „Фінальний хор" з опери „Тарас Бульба" і баркароля „Пливе човен". Мішаний хор, який закінчить Концерт, виконає першу частину кантати „Радуйся, ниво", пісню „А вже весна" з опери „Зима та весна" і повну кантату з 5-ма солістами „Б'ють пороги".

Солістами хору виступлять: Анна Кирачук-Кавюк і Галина Кравченко — сопраністки та Христя Липецька — альт, Іван Капустій та Ернест Стратеseveryak — тенори, Вол. Кучер — баритон, Осип Бартків і Петро Пахолюк — баси.

Варто зазначити, що з названих солістів двоє походять з ґенерації народженої в Америці. Це: п. Анна Кирачук-Кавюк і п. Ернест Стрателяк, член симфонічної оркестри в Грос - Пойнті і вчитель співу в гайскулі. Коли йде про членів хору взагалі, то більшість є із тут народжених. Тим гордиться „Трембіта", що є загально - громадським хором, бо в ньому співають люди різних віровизнань, походження та переконань. Всім їм приємно належати до цього репрезентаційного і зразково веденого хору Метрополітального Дітройту.

Зокрема несподіванкою будуть виступи солістів — гостей: знаменитої сопраністки Міської Опери в Ню Йорку п. Марти Кобрин - Кокольської і відомого баса Торонтської Опери п. Йосипа Гошуляка. Вони обоє виступлять із власним репертуаром.

Фортепіяновий супровід буде в руках добре відомої п. Ольги Дубрівної - Соловій. Можливе, що інструментальним супроводом пісень жіночого хору будуть арфа і флейта, над чим пильно працює тепер д-р Б. Кушнір.

Концерт відбудеться в шотляндській авдиторії Масонік Темпел. Треба сподіватись, що громадянство Дітройту заповнить битком залю і віддасть належну пошану Батькові Української Музики, Миколі Лисенкові, вислухавши прегарних пісень і багатих зразків його композиторської творчости у виконанні хору „Трембіта".

При цій нагоді згадаємо тут пляновані в близькому часі виступи хору „Трембіта". Вже постановлено, що він виступить на ювілеї щоденника „Свобода" і країнського Народного Союзу, в Дітройті 22 лютого 1964 р., матиме концерт у Сарнії (Канада), на прохання громадян Сарнії, де також хор виступив під час посвячення церкви Впр. Єп. Борецьким. Обмірковуються можливості концертів з виїздом до різних міст.

Управу хору в цьому році очолює інж. Б. Сторожук. Недавно „Трембіта" випустила першу свою платівку з 12 піснями всіх своїх трьох хорів ще під диригентурою п. К. Цепенди. Виконання її і звучання пісень є дуже добре.

В. Несторович

Короткі вістки

● **У Швеції** соціялістичний уряд Таґе Ерляндера стоїть під обстрілом закидів збоку опозиції, що він занедбав справу полковника Стіґа Веннерстрома, арештованого 20 червня ц.р. за шпигунство в користь Совєтів. Сам Веннерстром признався, що він був на службі большевиків впродовж 15-х років, бувши у тому часі на різних відповідальних військових становищах. Ерляндерові закидають, що він не цікавився підозрами на адресу того полковника і щойно в два дні після того арештування взагалі дізнався про всю справу.

● **Конґолійський уряд** видалив двох західніх — мабуть американських чи британських — представників нафтових компаній, які нібито очорнили конґолійського прем'єра Сиріля Адулю, кажучи, що італійська нафтова компанія перекупила конґолійський уряд і тому дістала спеціяльну концесію.

● **Індонезія** заявила, що заплатить кошти відбудови спаленого юрбою будинку британської амбасади та дасть відшкодування службовикам амбасади за поруйноване в тій амбасаді демонстрантами їх приватне добро. Кошт відбудови британської амбасади обраховують на пів мільйона долярів, не рахуючи внутрішнього устаткування.

Дітройтська кредитівка перейшла $3 мільйони

Три дні підряд, від 17 до 19 жовтня, відзначувала Фед. Кредитова Кооператива „Самопоміч" в Дітройті свій новий осяг — три мільйони майна, відзначаючи рівночасно Кооперативний День. В програму входили „публічні оглядини" центрального бюра громадянами з гостиною і обдаруванням їх господарями.

Кожний клієнт, що на своє дотеперішнє конто вклав 50 долярів, дістав купон з номером до виграшу (це залишається ще далі до кінця року). Кожний відвідувач, що отворив в цих днях нове конто, дістав срібного доляра, а той, хто склав на давнє чи нове конто 500 долярів або більше, дістав електричний годинник або мистецьку кераміку.

Близько 100 нагород роздала в цих трьох днях Кредитівка, зібравши поважну суму долярів на вкладках і придбавши 45 нових членів. Зголосились також такі члени, які давним-давно відчинили конто, але ніяких оборотів не робили. Вони зактивізувались, вклавши нові гроші на конто. Також дітям отворено чимало конт. Роздано багато срібних долярів, а 700 членів перейшли через кімнату засідань, де їх уґощено закусками й напоями. Заготовляла все те добро головно урядничка, п. Дарія Пісецька, а також урядничка Стефа Федак, а пригощували пані Я. Зубаль і М. Віхорек та п-ні В. Биковець і панове з дирекції та комісії. Купони, які роздавали і роздають, будуть вильосовані під час Заг. Зборів Кредитівки 26 січня 1964 р. Призначені для цього 5 нагород: телевізор, радіо, фотокамера, українська різьблена шкатулка і кераміка.

Ці „публічні оглядини" дуже подобались нашій публіці, а Кредитівка зрушила тим дітройтчан, які охоче складали на конта гроші.

При цьому хочемо сказати, що Кредитова Кооперація існує в Дітройті вже 11 років і видала досі кредитом поверх 11 і півмільйона долярів. Тепер вона має на руках 900 позичок з 2 і чверть мільйона дол. і всі вони, з виїмком морґеджів, заасекуровані безкоштовно для довжників. Кредитівка дає кредит не тільки для приватних потреб членів, але підтримує ним також купців і промисловців в їх професійних потребах, як також різні громадські проєкти, включно з потребами церков.

Заохотою до заощаджування членів є 4%-річна дивіденда, дописувана піврічно. Цього року, в першому півріччі, Кредитівка заплатила $ 48,797 дивіденди, яка за цілий рік дійде до 100 тисяч долярів. Досі за 11 років члени дістали близько 400 тисяч дол. з титулу дивіденди, до чого доходить ще премія за їх асекурацію. — Число конт збільшилось тепер до 2,900. — Резерва, досі вигосподарена Кредитівкою, становила у вересні 115,617 долярів.

Тримільйонове майно є осягненням членів, Дирекції з Комісіями і службовиками, що всі разом гармонійно співпрацюють і довели нашу Кредитівку до високого реєстру американських кредитових спілок.

В. Несторович

Дня 3-го листопада 1963 року, прийнявши Найсвятіші Тайни, несподівано відійшов від нас наш Найдорожчий Друг, Товариш берлінських студій та еміґрації МАҐІСТЕР ЕКОНОМІЧНИХ НАУК

РОМАН ФІЛІНСЬКИЙ

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ТОВАРИШІ

Ділимося сумною вісткою,

що дня 26-го жовтня 1963 року відійшла у Вічність заосмотрена Святими Тайнами, після довгої і невилікувальної недуги, на сьомому році життя, наша Улюблена і Незабутня

ДОЧКА, СЕСТРА і ВНУЧКА

Сабріна Марія САДОВА

уроджена 10-го червня 1956 р. в Елкгарт, Індіяна.

Похорон відбувся в середу, 30-го жовтня ц. р. о год. 9-ій ранку з похоронного заведення Йодер-Колп (Yoder-Culp) до церкви St. John's, Goshen, а опісля на цвинтар Oak Ridge, Goshen, Indiana.

В глибокому жалю і смутку

РОДИЧІ

БРАТ

БАБУСЯ

Ділимося з Приятелями і Знайомими сумною вісткою, яка наспіла до нас з Польщі, що дня 31-го жовтня 1963 року по важкій і довгій недузі на 58 році життя відійшла у вічність у вроцлавській клініці наша Найдорожча

СЕСТРА, БРАТОВА й ТЕТА

Ольга з Мацілинських ДАКУРОВА

Похорон відбувся 2-го листопада 1963 року у Ряшеві.

Тяжким горем прибиті:

Інж. ВОЛОДИМИР МАЦІЛИНСЬКИЙ з ріднею — брат

СТЕФАНІЯ КОЖУІНКОВА — шваґрова

ОЛЬГА СЕНДЕЦЬКА з дітьми — шваґрова

Д-р ДЕНИС ДАКУРА з дружиною — шваґер

ЛІДА і д-р РОМАН СМИК з дітьми — сестрінки

З приводу несподіваної смерти

інж. Петра Сергієвича ЗАПОРОЖЦЯ

замешкалого в Дітройті, був. сотника Української Армії і голови Союзу Гетьманців Державників в США,

замість квітів на свіжу могилу складаю 50 долярів

на Організацію Союзу Гетьманців Державників, а Його улюбленій жалобою вкритій Дружині і осиротілим Діточкам найщиріші співчуття в їх і всіх нас великій втраті.

о. АНДРІЙ КУЩАК

ГОЛОВНА УПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ СЕЛЯНСЬКОЇ ПАРТІЇ в ЕКЗИЛІ

ділиться своєю журбою з Українською Великою Еміґраційною Громадою за океаном про несподівану смерть

ПАНІ-МАТКИ

Марини ДАНИЛЕНКО

(з роду ЗАВГОРОДНЯ)

Основоположниці Селянського Руху в Україні, кореспондентки, ідейної народниці-громадянки й доброї Матері-християнки.

Нехай Американська земля буде Їй пером!

Інж. І. А. АНТОНЕНКО, Голова УСП, Лондон — Ст. ЗІНЧЕНКО, Секретар

В П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ Нашого Найдорожчого, Невіджалуваного МУЖА, ТАТА і ДІДУНЯ

бл. п. митроф. протоієрея Михайла ЗАПАРИНЮКА

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в суботу, 9-го листопада 1963 року

в год. 9:00 ранку

в Українській Православній Церкві

СВЯТОЇ ТРОЙЦІ — ТРЕНТОН, Н. Дж.

в Українській Православній Церкві

ПРЕД. БОГОРОДИЦІ — ОШАВА, Онт., Канада

Приятелів і Знайомих та всіх Тих, кому ще дорога Його пам'ять, а Тих, що ділить віддаль від Його могили, просимо про щирі молитви за спокій душі Його.

Дружина — МАРІЯ

Доньки — МАРІЯ, АДЕЛЯ і ІВАННА

Сини — ІВАН і о. МИХАЙЛО

Зяті — ІВАН і ЕДВАРД

Внуки — МИХАЙЛО, ПЕТРУНЯ, ІВАННА, ДАВИД, ЛІНДА, АННА, РУТ, і МИХАЙЛО ІІІ

БРАТИ з Родинами

Замість вінка на могилу незабутньої пам'яті Товариша, Маґістра Економічних Наук

РОМАНА ФІЛІНСЬКОГО

складаємо на залишенців в Европі $20.00.

ТОВАРИШІ БЕРЛІНСЬКИХ СТУДІЙ

Товариська зустріч з Гуцалюком у Парижі

Фрагмент із зустрічі з мистцем Гуцалюком у Парижі. Сидять від ліва до права: Софія Наумович (в окулярах), Віра Дратвінська, Люда Кульчицька, панна Ридзок, Рена Гуцалюк та Любослав Гуцалюк.

У суботу 5-го жовтня відбулася у Парижі товариська зустріч громадян з мистцем Гуцалюком, що після майже півторарічного тут перебування т ауспішного виступу із третою самостійною виставкою виїхав з родиною до Ню Йорку.

Ця зустріч відбулася заходами Літературно-Мистецького Клюбу, що існує і діє при Українськім Академічнім Товаристві в Парижі, — у дуже милій товариській атмосфері. Ще перед прибуттям мистця з дружиною й популярним вже серед українського громадянства трирічним Яремою, зібралося багато людей, що заповнили дві просторі кімнати на рю Мадам, де звичайно відбуваються всі імпрези Клюбу. Появу мистця з родиною привітали присутні довготривалими оплесками.

Гуцалюк приїхав до Парижу вперше у 1956 році. Маловідомий тоді у Парижі, молодий український мистець виступив із першою своєю виставкою в ґалерії Рор Вольмар. Українці, що прийшли відвідати цю виставку, були дещо розгублені, розчаровані, не найшовши в картинах Гуцалюка нічого специфічно, традиційно українського. Ані тематика, ані спосіб малювання Гуцалюка нічим не нагадував досі бачене в українських мистців. Всі ходили мовчки, переглядалися між собою, але ніхто не мав відваги сказати щось конкретне, висловити свою думку. Мистець також стояв розгублений, внутрішньо піднесений цікавістю реакції, критики або признання, але відвідувачі знайомились з мистцем, повторяли майже всі одне і те саме — „дуже гарно", „ґратулюю сердечно" і відходили без великого переконання та довір'я у те, що говорили, а навіть писали у книзі відвідувачів. Гуцалюк був тоді ще надто абстрактним, надто новим і незвичним у своїм мистецтві. Так і писала тоді про Гуцалюка паризька фахова критика, що це мистець із замітною індивідуальною особистістю, новий і оригінальний. Та вже першою своєю виставкою, першою появою, Гуцалюк, коли не зовсім був переконливим своїм мистецтвом, не всі його розуміли, то майже всі, свої і чужинці, подобали собі його теплі кольори, його скромну поведінку, його наївну, якусь щиро- дитячу усмішку, його безпретенсійність, яка завсіди була прикметою великим мистцям. Цією скромністю, Гуцалюк, що так скажу, полонив зразу симпатії всіх без винятку відвідувачів. Про це всі говорили між собою, про це й досі говориться, коли мова про Гуцалюка, як людину. Те саме треба сказати і про його дружину, дуже милу пані Реню, яка іноді уміє пожартувати сама з себе, що також є доброю прикметою тільки висококультурних та інтеліґентних людей.

Коли ж Гуцалюки приїхали втретє до Парижу з милим сином Яремою, то ці симпатії до них ще більше зросли. Гуцалюки радо відвідують всіх, хто їх запрошує до себе. Української інтеліґенції не багато в Парижі, але ті, що живуть у ньому й околиці, радо запрошують Гуцалюків до себе із їх Яремою, що перевертає все в хаті, але завсіди знайде якесь оправдання, не боїться й не неосмілюється в чужій хаті, і за це його всі дуже люблять. Гуцалюки не можуть дати собі ради з Яремою, бо хлопець не всидить секунди спокійно, але зате їх життя далеко цікавіше й веселіше. Хлопець завсіди видумає або устроїть таке, за що не знати, чи на нього сварити, чи сміятися до загину.

На згадану передвід'їздову зустріч Гуцалюки прийшли з Яремою, що й витворило зразу відповідну атмосферу безжурного настрою. Деякі присутні також прийшли із своїми меншими і більшими „престолонаслідниками". Пані й панни, члени Клюбу, заздалегідь приготовили смачну перекуску із білим вином, яке скоро розв'язало всім присутнім язики.

Як у таких випадках дістьcя, посипались промови, побажання, похвали, читання рецензій на виставки, співання „многая літа" та нарешті подяка соленізантові і прощання у веселім, піднесенім настрою.

Першою виступила голова Клюбу, Марта Калитовська і короткими словами змалювала постать Гуцалюка, як мистця і людину, після чого М. Скаля-Старицький відчитав відгуки паризької критики на виставку Гуцалюка в українському перекладі, редактор Жданович говорив про ролю мистця у суспільстві, о. канцлер Левенець говорив про Гуцалюка мистця, громадянина й парохіянина, Софія Наумович відчитала свій шарж на Гуцалюків. І нарешті зворушений мистець подякував всім присутнім приблизно такими словами: „Високоповажані Панство! Ви зараз переконаєтесь, що я не є добрим промовцем, а малюю я тому, що мушу малювати, бо не можу не малювати. Дуже дякую за все, та й вже". Ця найкоротша на цьому вечорі промова викликала бурю оплесків та ще веселіший настрій, який і до того був доволі веселий, а то й галасливий через присутність Яреми та його однолітків, які також передали йому від себе паризького поліцая в мініятюрі, бо Ярема нікого не боявся у Парижі, тільки поліцая та чорта, якими ще страшать його батьки. На настирливі домагання всіх присутніх говорила ще й пані Рена, дружина мистця, але ще коротше, як її муж, що також викликало велику веселість. Після цієї „промови" всі присутні відспівали Гуцалюкам „многая літа" й розійшлися у найкращому настрою, якого досі не було ні на одній зустрічі Клюбу в Парижі. Це був справжній товариський та родинний вечір, що був доказом сердечних і щирих симпатій до родини Гуцалюків, яких Український Париж полюбив і адоптував не тільки як мистецьку прикладну родину, але і як громадян і українських патріотів.

М. С-кий

Заклик Т-ва Союзу Українських Купців і Промисловців

Чимраз виразнішим наказом часу стає клич „Свій до свого", і, здається, що ми всі свідомі того, що наша сила в нас самих. Всі наші зусилля, вся наша праця на базі суспільно-громадського життя залежна є від нашого росту і сили в економічно-господарській площині.

Благородний клич „Свій до свого" популярний був на рідних землях, як зобов'язував він нас, він був кличем національної гордости і сили, кличем об'єднання української спільноти мимо різних переслідувань чужої влади. Він доходив до серця кожного, хто тільки почував себе українцем, для нього не було сили, котра спиняла б його на економічно-господарському відтинку. Він об'єднував нас в одну зрілу і свідому націю. Те саме повинно зобов'язувати нас і тут на вільній землі.

Ми бачимо в нашому щоденному життю, що той клич зобов'язує інші народи, з котрими часто зустрічаємося і співживемо з ними. Щоб ми не розплилися в чужім морю, — мусимо відшукати себе, та зорганізуватись на твердій фінансовій базі в Т-ві СУКІП. Тому першим і найважнішим завданням Т-ва є об'єднати всіх українських купців, професіоналістів і промисловців в Т-ві СУКІП, щоб цим способом об'єднати все торговельне, професійне і промислове життя на терені ЗДА.

Це завдання надзвичайно важне і конечне, бо незорганізована мала група українських купців, професіоналів і промисловців губиться в морю чужих бизнесів.

Управа Т-ва на бажання членства плянує видавати необхідний фаховий квартальник, в якому буде розгорнена акція реалізувати клич „Свій до свого", а крім того певна частина журналу буде призначена для реклями. Покищо брак фондів на самостійне видання, тому Управа Т-ва нав'язала співпрацю з Видавництвом „Українського Господарника", з його видавцем проф. Величківським для видавничої співпраці. Певна частина того журналу буде присвячена для Т-ва СУКІП. „Український Господарник" — є одним з найстарших економічно-господарських журналів, відомий серед наукового світу не тільки на терені ЗДА, але також і поза її межами. Управа Т-ва СУКІП звертається не тільки до свого членства, але також і до тих, що не мали ще змоги стати членами, про матеріяльну піддержку в формі передплати журналу, і закликає всі свої оголошення давати до „Українського Господарника". — Там знайдете ряд конкретних заходів до активізації нашого економічно-торговельного життя, висвітлення торговельно-економічних проблем, організації власної фінансової бази, перехід до вищих торговельно-економічних форм праці та сталий контакт з іншими українськими фінансово-економічними та суспільно-громадськими організаціями для координації праці.

В дальшому пляні Управа Т-ва старатиметься не допустити до ліквідації ні одного вже існуючого підприємства, як також морально піддержати тих, що думають відчиняти бизнес і вступити в ряди українських підприємців, бо особистий добробут членів збагачує добробут спільноти. Нам іде в першій мірі про нашу власну постійну клієнтелю, а саме спонукати її спільними силами до почуття обов'язку, що все ж таки варто мати до діла зі своїми людьми, а не рахувати на доривочну клієнтелю. Заспокоювання своїх щоденних потреб у своїх, є також посередньою жертвою на свої національні цілі. Висоту жертви на національні цілі визначує висота обороту даного підприємця, чи професіоналіста.

Будемо старатися упорядкувати внутрішні відносини між членами Т-ва щоб однобранжові підприємства взаїмно собі не шкодили і себе не поборювали. Хочемо будувати на власних капіталах, на твердих фундаментах і не випустити наших капіталів. А коли той капітал буде у власному обороті в українських підприємствах (бизнесах), то частина зисків з тих капіталів завжди вертатиме назад до нашого суспільства у формі різних датків на суспільні, культурні чи харитативні цілі. Знову ж при допомозі Т-ва можна розбудувати підприємства (бизнеси), а також творити нові варстати праці.

Звертаємось в першій мірі з закликом до бизнесменів, котрі ще є поза рамцями Т-ва, щоб своїми місячними вкладками збільшили його фонди, необхідні для його розбудови.

Також звертаємося з гарячим закликом до українського суспільства, щоб воно дало доказ повного зрозуміння клича „Свій до свого" і масовою піддержкою українських підприємців довело, що той, стільки разів при всяких нагодах голошений нами клич, не є пустим звуком, бо тільки в єдності і об'єднанню та взаїмній піддержці сила спільноти.

Роман Крупка

Інавґурація „академічних викладів УВАН" у Вінніпеґу

При вщерть виповненій залі Українського Народного Дому в Вінніпеґу відбулася 20-го жовтня інавґурація 15-го академічного року наукових викладів УВАН, своєрідного „народного університету" для широких кол громадянства. Зібрання відкрив і проводив ним віце-президент УВАН у Канаді — д-р М. І. Мандрика, вітаючи гостей і подаючи програму „академічних викладів УВАН" на поточний семестр. Доповідь на тему „Слідами Лесі Українки в Італії" виголосив д-р Яр. Рудницький. Ілюструючи її світлинами й вирізками з преси, доповідач поділився з приявними враженнями й спостереженнями з своєї студійної поїздки до Европи влітку 1963 р., в час якої він відвідав місце перебування Лесі Українки в рр. 1901-1903, столицю італійської Рів'єри, Сан Ремо. Він описав докладно віллу Наталія (Адріяна) й її „Лесину кімнату" (ч. 5), де завішено з цієї нагоди портрет української поетеси. Від п. Олени Садовської, що й досі проживає в віллі Наталія, він зібрав багато нових подробиць про перебування Лесі Українки в Сан Ремо, а зокрема про родину Садовських та її посвоячення з родиною Косачів. Як одну з дальших проблем доповідач видвигнув потребу вмурування пропам'ятної таблиці на згаданій віллі, що, на його думку, повинні виконати товариства ім. Лесі Українки в Канаді й Америці. — Після доповіді відбулася довша дискусія, в якій підкреслено потребу розшукування слідів української культури в різних країнах Европи й Америки й відзначування їх так, як це досі робила УВАН у Канаді. (Альказар в Еспанії, Аллонай у Шотляндії, Бад Швальбах у Німеччині).

(Б. Бо.)

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 8-го ЛИСТОПАДА 1963 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Зап. Січ, Відд. 371, о год. 8-ій веч. в Січовій Залі в Нюарку, Н. Дж. Прохається членів вирівняти свої залеглі вкладки. І. Оверко, пред., П. Заболоцький, касир, Ю. Варанюк, секр.

СУБОТА, 9-го ЛИСТОПАДА 1963 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Збори Б-ва св. І. Хрестителя Відд. 270 в год. 7-ій веч. В. Жуковський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Т-ва Мир Відд. 324 о год. 7-ій веч. Просимо явитися і вирівняти членські вкладки. І. Струк, секр.

ШИКАГО — Середний Південь. Місячні збори Б-ра св. ап. Петра і Павла Відд. 220 о год. 7:30 веч. в церковній залі при 4952 Полайна вул. На програмі нарад: підготовка до Річних Зборів; вплачування вкладок і інші. Вкладки можна вплачувати на зборах, як також на руки фін. секр. п. Ів. Мелінишина, 5842 S. Talman Street, Chicago 29, Ill. — М. Харів, предс., І. Мелінишин, секр.

Посмертні згадки

ФРАНКО ВАРЖИБКО, член Т-ва ім. Ст. Мельничука Відд. 331 УНСоюзу в Мілвіл, Н. Дж., помер 12 жовтня 1963 р. по тяжкій недузі на 77-му році життя. Покійний походив з с. Кут, пов. Скалат, Україна. Полишив у смутку дружину Маґдалину, 2 дочки, сина і внуків. Похорон відбувся 15 жовтня 1963 р. Вічна Йому Пам'ять!

Уряд Відділу

АННА ХМИЛЯК, членкиня Б-ва св. Йосафата 217 Відд. УНСоюзу в Рочестер, Н. Й., померла 6 вересня 1963 р. Походила з с. Обельничі, пов. Рогатин, Зах. Україна. Полишила в смутку мужа Матея, доньку Стелу, зам. Сорохтей, 2 жонатих синів Фрінька і Василя, 7 внуків і 3 правнуків. Належала до Б-ва св. Йосафата, Союзу Українок ч. 6, до Укр. Зол. Хреста ч. 18, Жіночого Республіканського Клюбу, Укр.-Амер. Клюму, Укр Піонірського Клюбу, Укр. Жіночого Незалежного Клюбу в Вест Сайд. Похорон відбувся у вівторок 10 вересня 1963 р. з укр. кат. церкви св. Йосафата, відтак при участі Родини, Членів Б-ва і Знайомих тіло Покійної відпроваджено на вічний спочинок на Holy Sepulchre Cemetery. В. Й. П.!

Секр. Вол. Колданський

Впр. Прот. о. **ІВАН ЗАЯЦЬ**, член 274 Відд. УНСоюзу в Йонґставн, Огайо, композитор і дириґент Церковного Хору, спочив по тяжкій недузі, 22-го жовтня 1963 р., на 67-му році життя. Народився в м. Константинівка, Катеринославської губ., на Україні. Прибув до ЗДА з родиною 1956 року. Останніх три роки трудився в Укр. Правосл. Парафії свв. апп. Петра й Павла в Йонґставні. В смутку залишив дружину Анну, дочки: Оксану, Єлисавету й Марійку. Похорон відбувся у суботу 26 жовтня ц. р. Вічна Йому Пам'ять!

Аліса Добрянська, секр.

МОТРЯ ДИДИК, член 356 Відд. УНСоюзу в Омага, Небраска, померла на 51-му році життя, 21-го серпня 1963 р. Покійна народилася 2 травня 1912 р. в Кремянці. Покійна полишила в смутку мужа Василя. Похорон відбувся 23 серпня 1963 р., з церкви Успення Пречистої Діви Марії на цвинтар Преч. Діви Марії. Покійна була членом УНСоюзу від 1957 р., членом Укр. Амер. Катол. Громади, місцевого хору і прикладною парафіянкою. Завжди жертвувала на різні цілі. Вічна Їй Пам'ять!

О. Продивус, секр.

ТАРЗАН, ч. 5136. Мері наказує!

— Мені жаль, П'єре, що я зіпсувала твої мрії про славу, — глузувала Мері. — Але, нарешті, імперія потребує тільки імператриці.

Незабаром вона зблизилася до двох тубільців, які вірно чекали надворі.

— Вдарте у воєнні барабани, — прошипіла вона. — Заалярмуйте нарід . . . Настав час!